

Hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen
Carl Persson
carl.persson@regionjh.se

Regionstyrelsen
RS/540/2024
2025-08-05

Utredning om regionens engagemang i Nationell patientenkät

Ärendebeskrivning

Bakgrund

I oktober 2024 fastställdes Regionstyrelsens plan och budget 2025, inklusive åtgärdsplan för ekonomi i balans (RS/109/2024). Regionstyrelsen gav samtidigt ett uppdrag till regiondirektören att utreda eventuella förutsättningar att avsluta regionens engagemang i Nationell Patientenkät.

Nationell Patientenkät, (NPE) är ett samlingsnamn för återkommande nationella undersökningar av patientupplevelser inom hälso- och sjukvården. Enkäterna mäter patienternas upplevelser av vården kopplat till bemötande, delaktighet, behandling och tillgänglighet.

Nationell Patientenkät har använts sedan 2009 och samtliga regioner deltar. Arbetet samordnas av SKR. Hälso- och sjukvårdsdirektörsnätverket har beslutat att gemensamt genomföra nationella undersökningar inom dessa verksamhetsområden: Specialiserad somatisk öppen- och slutenvård, Primärvård, Akutmottagningar, Specialiserad psykiatrisk öppen- och slutenvård och Standardiserade vårdförlopp inom cancervård. Enligt nuvarande överenskommelse är dessa mätningar obligatoriska att delta på vartannat år (förutom SVF som är frivilligt och sker löpnade varje år). Region Jämtland Härjedalen är endast med på dessa mätningar och genomför förutom SVF inga frivilliga mellanårsmätningar eller undersökningar inom andra verksamhetsområden.

Från och med 2023 har beslut som avser NPE fattats inom ramen för Kunskapsstyrningssystemet, men Hälso- och sjukvårdsdirektörsnätverket är fortsatt involverade. SKR har nyligen presenterat en handlingsplan för både Hälso- och sjukvårdsdirektörsnätverket och kunskapsstyrningen med syfte att effektivisera, höja kvalitén och minska kostnader för arbetet med NPE. Det beslutades att man ställer sig bakom handlingsplanen och de plaerade insatserna.

Kostnader

Region Jämtland Härjedalen betalar varje år 1,25 % av den nationella budgeten för Nationell patientenkät och Nationell formulärsamling. 2025 uppgår den kostnaden till 146 305 kr. Utöver detta bekostar regionen de undersökningar som genomförs där priset är 10,60 kr / utskickad enkät. De obligatoriska mätningarna genomförs vartannat år och priset varierar kraftigt utifrån genomströmningen av patienter inom berört verksamhetsområde. En summering från samtliga obligatoriska mätningar visar på en årlig kostnad på ca 80 000 kr och den frivilliga SVF-mätningen uppgår till ca 10 500 kr. Sammantaget landar kostnaden på ca 237 000 kr plus personalkostnader, som för att samordna arbetet med enkäterna och resultatet beräknas till ca 100 000 kr.

Bedömning

Nationell Patientenkät är ett viktigt verktyg för att belysa patienters upplevelser av vården och skapa en gemensam kunskapsbas för kvalitetsarbete. Undersökningarna ger verksamheterna tillgång till strukturerad återkoppling samtidigt som den nationella samordningen möjliggör jämförelser mellan regioner och vårdformer. Detta stärker både den interna kvalitetsuppföljningen, bidrar till en mer personcentrerad vård och skapar en extern transparens gentemot medborgare och patienter.

Den årliga avgiften till SKR inkluderar även finansiering för ett utvecklingsarbete kopplat till nationell formulärsamling (NAFS) som är ett bibliotek av PROM- formulär (patientrapporterade utfallsmått) där patienter skattar sin hälsa före eller efter en sjukvårdsinsats. Region Jämtland Härjedalen har under 2025 skapat drygt 1000 formulär.

Regionens medverkan i nationell patientenkät kräver vissa resurser men nyttan bedöms överväga nackdelarna. Nationell patientenkät är ett bra verktyg för att identifiera förbättringsområden och för att stärka patientens perspektiv, både utifrån patientlagens krav på medverkan och delaktighet men även för att bidra till omställningen mot god och nära vård.

Handlingsplanen som SKR har tagit fram för att effektivisera och minska kostnader kopplat till NPE är också ett steg i rätt riktning. Man har redan fått ner kostnaden per enkät från 14,88 kr till 10,60 och man tror att ytterligare kostnadsreduceringar kommer att komma. SKR genomför även en översyn av hälso- och sjukvårdsbarometern, som mäter invärnarnas förtroende för vården är inte en del av NPE, och det ska fattas beslut om den ska vara kvar eller inte.

Många verksamheter inom regionen använder resultaten från NPE i sitt förbättringsarbete men för att ytterligare dra nytta av fördelarna med fortsatt medverkan bör det ses över hur regionen kan arbeta mer med resultatet och integrera det i befintliga utvecklingsarbeten på ett mer systematiskt sätt.

Regiondirektörens förslag

Region Jämtland Härjedalen ska även fortsättningsvis delta i Nationell Patientenkät i samverkan med SKR.

I tjänsten

Sara Lewerentz
Regiondirektör

Johan Palm
Chef Hälso- och sjukvårdspolitiska
avdelningen

Utdrag till

Chef Hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen
Folkhälsochef
Utvecklingsstrateg